

Diaconieprijs 2005

DEKENAAT
DELFLANDEN

Dekenaat Delflanden reikt op 2 februari de diaconieprijs uit

Er zullen zeker mensen zijn die bij het horen van het woord “Diaconieprijs”, de wenkbrauwen fronsen en tegelijkertijd kritische vragen stellen. Als je aan diaconie doet, dus dienstbaar wilt zijn aan mensen vanuit je christelijke achtergrond dan hoort daar volgens hen eerder een houding bij van: “Laat de linkerhand niet weten wat de rechter doet”, dan een prijs die je voor je inzet publiekelijk krijgt uitgereikt. “Diaconie” en “Prijs” lijken elkaar niet te verdragen. Toch hebben we ondanks deze schijnbare tegenstelling als dekenaat Delflanden besloten een Diaconieprijs uit te reiken.

De “waarom-vraag” dringt zich op. In een paar zinnen probeer ik het één en ander te verduidelijken. Hoezeer inzet voor diaconie volkomen belangeloos geschiedt en hoezeer diaconale mensen graag op de achtergrond blijven, willen we toch, als dekenaat, een moment creëren waarop we ons respect en onze waardering uitspreken voor al het goede werk dat op zoveel plaatsen gebeurt. Daarbij komt ook nog dat we niet alleen de vrijwilligers in het middelpunt zetten, maar ook de diaconie zelf. Door het aanbieden van de prijs kunnen we ook weer samen nadenken over onze diaconale activiteiten en zo wellicht weer nieuwe mensen inspireren om zich ook te gaan inzetten voor de naaste. Diaconie, dienst aan de naaste, kan niet vaak genoeg belicht worden omdat het heel snel in onze aandacht naar de achtergrond verdwijnt.

Het bisdom Rotterdam heeft een beleidsnota Diaconie uitgegeven getiteld: “Wanneer hebben wij U gezien?” Deze titel is genomen uit het Evangelie van Mattheus, hoofdstuk 25. We kunnen de Heer ontmoeten en zien telkens als we de naaste in nood tegenkomen en ons voor hun welzijn inzetten. De Heer laat Zich zien onder de armsten der armen. De beleidsnota van het bisdom verstaat onder diaconie de christelijke dienst van zorg, solidariteit en verzet ten behoeve van mensen in nood. Dat de mens in nood steeds blijft ervaren dat we naast hem blijven staan, hem niet laten vallen en dat we steeds weerstand bieden tegen elke vorm van onrecht.

Belangrijk voor ieders welzijn is dat er structuren komen waarin een ieder tot zijn recht kan komen. Met deze wetenschap kunnen we concluderen dat diaconie een zaak is van de hele parochie, het hoort tot het hart van de geloofsgemeenschap. Daarom kan de diaconie niet uitbesteed worden aan een bepaalde groep of instelling. Vanuit onze christelijke roeping, vanuit ons Doopsel en Vormsel dienen we er allemaal voor te zorgen dat in Gods Naam ieder tot zijn en haar recht komt.

Daarom ondersteun ik ook van harte het initiatief tot het uitreiken van deze prijs en spreek ik de wens uit dat steeds meer mensen zich willen inzetten voor een oprechte dienst aan de Naaste niet alleen in de parochies maar overal waar een beroep op ons gedaan wordt.

Deken Chr. N. Bergs

Diaconie en Maria Lichtmis in de sprokkelmaand

Het feest Maria Lichtmis wordt op 2 februari gevierd en heeft een lange en rijke traditie. Welke betekenis had dit feest vroeger? Hebben wij nu nog iets te vieren op deze dag?

Vroeger

De sprokkelmaand februari was vroeger voor veel mensen een tijd van nood. De langste winternacht, de kerstnacht, was geweest. Maar de winter was nog niet voorbij. De etensvoorraden raakten op. Er waren extra risico's voor de gezondheid van mensen, die in vochtige kou en met minimaal voedsel moesten leven. Het sprokkelen, het verzamelen van afgevalen dor hout, was voor velen dagelijks werk, vaak een noodzaak, een strijd om het bestaan. Vooral vrouwen deden het, en vreemdelingen, vaak samen met kinderen. Zij sprokkelten het brandhout bij elkaar voor eigen gebruik en voor de verkoop. Sprokkelen is een woord uit een situatie van gebrek en armoede. Om de moed niet te verliezen, zochten mensen elkaar op, halverwege de tijd tussen de langste winternacht, 21 december, en het begin van de lente, 21 maart. Zij wilden elkaar bemoedigen, om vol te houden, troost zoeken in nood. Men wilde elkaar herinneren dat er uitzicht was, dat de lente zal komen. Van sprokkelhout stookten ze een vuur, een lichtpunt in een moeilijke tijd, warmte om harten te verwarmen en gedachten, herinneringen en verlangens te voorschijn te lokken. Ook om elkaar te beschermen, de hand boven het hoofd te houden in deze gevaarlijke periode. Men droeg etenswaren bij elkaar, ook al was dat weinig, om er samen van te eten. Zo werd het een feest, een samenzijn van hoop en zegen. In de 16e en 17e eeuw werd dit lichtfeest in de sprokkelmaand een christelijk Mariafeest en het feest van de heilige Blasius, een van de Noodhelpers. In het ritueel van de 'Blasiuszegen' met twee kaarsen wordt God om bescherming gevraagd tegen keelziekten, tegen zweren, blaas- en maagpijnen, kinderziekten, hoofdpijn en oogziekten. Dit was vroeger. De tijden zijn nu anders.

Nieuwe tijden, nieuwe markten

Los sprokkelhout kan een beeld zijn voor iets dat vandaag zeer actueel is. Onze samenleving is geïndividualiseerd. Het goede van de individualisering is dat elk mens nu een eigen persoon is, geen handelswaar of baarmoeder. Er is echter nog een andere vorm van individualisering, namelijk het wegvallen en afbreken van de sociale samenhangen. In plaats van het veranderen van sociale zekerheid en sociale voorzieningen worden deze in Europa afgebroken. Iedereen moet nu voor zichzelf zorgen, wordt fragment. Volgens het nieuwe geloof van de markteconomie wordt alles beter en hanteerbaar als het leven een consumptieartikel wordt, ook hoop, zorg, recht en veiligheid. Er zit een prijskaartje aan en de individuele mensen kunnen hun eigen keuzen maken. Wij zijn niet langer voor elkaar verantwoordelijk.

Het diaconale sprokkelen

Wie geeft om andere mensen, ook als ze hulpbehoevend, eenzaam en vreemd zijn, die doet zoiets als lichtpunten maken in een tijd met veel kou en risico's. Op zoek gaan en sprokkelen, verbanden leggen, takkenbossen maken. Daarom is het ook vandaag zinvol om op Maria Lichtmis samen te komen en het lichtfeest te vieren. Voor sommigen om te overleven, voor sommigen om goed te leven, leven zoals God heeft bedoeld. Delen om rijker te worden, een vuur stoken dat harten verwarmt, dat een teken geeft aan wie verloren loopt. Vuur dat aanstekelijk is, waar je laaiend enthousiast van kunt worden en waar zorg, solidariteit en verzet geen gebakken lucht is. Elkaar de hand boven het hoofd houden als bescherming bij gevaar, kwetsbaarheid verdragen, angst die aan je vreet beet pakken, hoop en moed de kost geven. De naasten zegenen en gezegend worden. Hier en nu de toekomst maken, om niet te bezwijken voordat de lente er is. Laatst zei een diaconale vrijwilligster tegen me: 'Door al dit werk, je wordt er niet rijker van, maar wel beter.' Ik denk dat ik en heel veel vrijwilligers op het gebied van diaconie begrijpen wat zij zei.

Irmgard Busch

1. Werkgroep Alleenstaanden, Rodenrijs

Al meer dan tien jaar bestaat er in Rodenrijs een werkgroep die zich verdienstelijk maakt voor alleenstaande mensen. De groep is een eigen initiatief van mevrouw Sjaan Bes. Ze heeft de werkgroep zelfstandig opgezet, nadat zij de pastorale school had gevolgd.

Op het ogenblik dragen zes vrijwilligers dit initiatief, nog steeds onder de bezielende leiding van Sjaan. Hiermee willen ze voor alleenstaanden een gelegenheid scheppen tot ontmoeting. Dat stimuleert hen hun sociale netwerk te onderhouden, en zorgt ervoor dat ze niet eenzaam worden of in een isolement geraken.

Elke maand wordt een bijeenkomst georganiseerd met hen in de ontmoetingsruimte van de kerk Pius X. Rond speciale dagen zoals Pasen en Kerst zijn er uitgebreidere samenkomsten met gezamenlijke maaltijden. Maar er zijn ook andere ac-

tiviteiten, zoals bijvoorbeeld fietstochten. De werkgroep bereikt op deze manier veel alleenstaanden. Per keer doen zo'n zestig personen mee.

2. Werkgroep Interne Contacten, Hoek van Holland

De parochie te Hoek van Holland kent een werkgroep Interne Contacten. Deze groep bestaat al veertig jaar. Ze werkt vooral voor oudere en zieke parochianen. Deze krijgen geregeld een bezoekje waarin de ouderen hun zorgen kunnen uitspreken of gewoon wat aandacht krijgen en gezelligheid. Als het op prijs wordt gesteld wordt voor deze groep vervoer naar de kerk geregeld. Alle ouderen in de parochie krijgen van de werkgroep bij hun verjaardag een felicitatie, vanaf hun tachtigste jaar zelfs een bos bloemen. Tevens bereidt de groep elke twee jaar een gezamenlijke ziekenzalving voor.

De vrijwilligers verzorgen ook eens in de maand een koffie-uurtje na de zondagsdienst. Als een parochiaan is overleden zet men als symbool van liefde en trouw een roos op het altaar, die later als herinnering bij het beeld van Maria wordt geplaatst.

Maar de groep doet nog meer: ze bezoekt zieken ook in het ziekenhuis of gaat met ze mee naar de specialist. Ook wordt de zieken de communie gebracht, thuis zowel als in het ziekenhuis, als de pastoor niet in de gelegenheid is.

De werkgroep werkt nauw samen met de andere kerken en met humanitas. Dit doet ze door van tijd tot tijd een avondmaalviering in het verzorgings-

huis te organiseren, en geregeld ook zangavonden. Met Pasen en Kerstmis verzorgt ze mede de oecumenische vieringen in het tehuis.

De groep telt vijf vrouwen. Dat zijn er eigenlijk veel te weinig voor al het werk dat ze verzetten. Maar ze doen het graag, zegt mevrouw Wil te Woerd die als woordvoerder optreedt.

3. Voedselbank, Delft

Voor gezinnen in Delft die met de groeiende kloof tussen rijk en arm onder het bestaansminimum zijn gekomen, organiseert een oecumenische werkgroep wekelijks een voedselbank. Het initiatief komt

oorspronkelijk van de commissie diaconie van de Nicolaas en Gezellenkerk en is uitgewerkt en verder opgezet door diaken Hans van Bommel en een predikant van de PKN. Een poule van vijf en twintig

vrijwillige medewerkers in wisselende ploegen zorgt voor het inpakken van de voedselpakketten en het helpen van de klanten. Men krijgt de levensmiddelen (vooral groente) van grote bedrijven, producenten en veilingen die een overschot hebben. Gegadigden voor deze hulp nemen soms zelf initiatief, maar worden ook aangemeld door uiteenlopende instanties. Wie van het bestaansminimum moet leven of in acute nood verkeerd (oa door bureaucratie) komt onaanmerking voor deze noodhulp.

Het doel is allereerst de betrokken klanten te helpen. Dat zijn er nu al meer dan vijftig (hun kinderen niet meegerekend). Maar belangrijk is ook aandacht te vragen voor deze categorie bij de politieke instanties, en te bewerken dat er van overheidswegen meer actie is tegen de verarming.

4. 'De Kreek' en 'Sonnevanck', s'Gravenzande

Voor verpleegtehuis 'De Kreek' en verzorgingstehuis 'Sonnevanck' is in de parochie van 's Gravenzande een werkgroep werkzaam die aandacht schenkt aan parochianen die in deze tehuizen terechtkomen. Ze krijgen een welkomstbezoek, en ook later wordt er contact met hen onderhouden. Er is aandacht voor hen als ze jarig zijn. De groep helpt ook bij de eucharistieviering. Mevrouw Len de Jong-Lansbergen is met deze groep gestart nadat ze de pastorale school had doorlopen. Pastor van der Laer heeft haar daartoe destijds (1997) gestimuleerd. De groep telt zes vrijwilligers. De mensen in het verpleeg- en verzorgingstehuis zijn hun laatste levensfase ingegaan. De werkgroep zorgt ervoor dat er aandacht voor hen is, dat er ruimte is voor hun emoties en hun levensverhaal. De laatste jaren van je leven in een tehuis, meestal in een rolstoel, is een grote opgave. Daar wil de groep bij helpen, al is het wel intens werk.

5. Buurtpreventie, Honselersdijk

In Honselersdijk hebben inwoners van alle gezindten de handen ineengeslagen om te zorgen dat iedereen hier veilig en goed kan wonen. Dit is gebeurd toen er halverwege de jaren negentig een toenemende overlast ontstond van groepen jongeren voor wie er in het dorp te weinig activiteit en accommodatie voorhanden was. Er is een vereniging buurtpreventie opgericht. De leden daarvan hebben bij toer-

beurt de taak in het dorp te surveilleren, en contact te onderhouden met de jongeren. Met de gemeente heeft men ervoor gezorgd dat er een buurthuis werd gerealiseerd zodat met name de Marokkaanse jeugd niet op de straat aangewezen was. De Marokkaanse gemeenschap organiseert nu samen met de stichting 'Buitenlandse Landgenoten' (SBL) bijeenkomsten – zoals bij het suikerfeest – waar ieder voor

wordt uitgenodigd.

Al zeven jaar loopt dit project nu met succes. De groep telt 55 leden. Ze zijn volgens een rooster in actie op verschillende tijden en dagen, ook in de periode van de dorpsfeesten en in de St. Nicolaasperiode. De vrijwilligers zijn herkenbaar doordat ze speciale kleding hebben. Met de gemeente en met de politie zijn goede afspraken gemaakt. Het gevoel van veiligheid in het dorp is teruggekeerd. Er is een beter contact met de jeugd.

6. Missiewinkel en MOV, Honselersdijk

In Honselersdijk werkt een MOV-groep die de oorspronkelijke doelen van een dergelijke werkgroep al jarenlang weet waar te maken. De letters MOV staan voor Missie, Ontwikkeling en Vrede. De groep in Honselersdijk zamelt gebruikte kleding in die verkocht wordt, en ze draagt eraan bij dat we ons bewust zijn van de situatie in de Derde Wereld. De verkoop in de winkel levert jaarlijks gemiddeld € 37.000,- op, die besteed worden aan projecten in de Derde Wereld. Tegelijkertijd heeft de winkel ook een sociale betekenis in Honselersdijk: elke zaterdagochtend is hier een ontmoetingscentrum van mensen uit verschillende culturen.

Deze activiteit is twintig jaar geleden begonnen om missionarissen, afkomstig uit Honselersdijk, te steunen. Omdat hun aantal erg terugliep heeft de groep samenwerking gezocht en gevonden met andere MOV-groepen in het Westland. De jaarlijkse opbrengst van de missiewinkel wordt nu verdeeld over alle westlandse missionarissen. De groep geeft ook een interessant blad uit: Westlands Nieuws. Dat staat boordevol nieuwtjes en weetjes over het Westland en over wederwaardigheden van degenen die vanuit het Westland in de Derde Wereld werken. Dit blad is de voortzetting van het contactblad 'de

Honselersdijker', dat sinds 1969 speciaal voor de Honselse missionarissen werd gemaakt.

7. Kringloopwinkel Wateringen & Kwintsheul

De Kringloopwinkel in de gemeente Wateringen is opgezet door de plaatselijke oecumenische werkgroep 'Het Conciliair Proces' in 1994. Het landelijk opererende conciliair proces zette zich in voor 'Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de Schepping' en leverde een belangrijke bijdrage aan anders omgaan met de economie. De oecumenische opzet is nog terug te vinden in het feit dat alle kerken in Kwintsheul en Wateringen samen het bestuur vormen. Er zijn twee winkellocaties in Wateringen: een winkel voor kleine dingen en huisraad, een winkel voor de grote dingen, vooral meubelen. En er zijn veertig vaste medewerkers, de meeste ouder dan 65 jaar.

De groep zamelt goederen in die nog goed bruikbaar zijn ('goederen met levenservaring'). Die worden klaar gemaakt voor de verkoop. Er is ook een bezorgdienst. Op deze wijze stimuleert men het duurzaam omgaan met goederen. Minder draagkrachtigen wordt een dienst bewezen door de lage prijzen. De winkel is ook een ontmoetingsplaats voor allochtonen en autochtonen. Het hele project is tenslotte ook een zinvolle vrijetijdsbesteding voor de betrokken vrijwilligers. De opbrengst van de winkels (in 2003 € 32.000,-) wordt besteed aan 'goede doelen'. Voor dit laatste is er jaarlijks een grote samenkomst. De opbrengst wordt namelijk verdeeld over een groot aantal projecten die door de vijf deel-

nemende kerken worden aangewezen. Vertegenwoordigers van deze projecten komen op de grote samenkomst hun gift in ontvangst nemen en tegelijk iets vertellen over hun project. In 2003 ging de opbrengst onder meer naar een ziekenhuis in Tanzania, naar verwaarloosde kinderen in de Filipijnen, naar Vluchtelingen hulp in Wateringen en de stichting "On Wheels" voor kinderen die lijden aan de ongeneeslijke spierziekte Duchêne.

8. Parochieel Ouderenwerk, Honselersdijk

Het parochieel ouderenwerk (POW) in Honselersdijk bezoekt ouderen in het dorp. Daarmee wil het voorkomen dat deze eenzaam worden of het gevoel hebben 'er niet meer bij te horen'. De groep bestaat al 35 jaar en telt 21 leden (1 heer en 20 dames). Vanaf het moment dat iemand 65 geworden is, krijgt hij/zij een eerste bezoek met een attentie. Al gauw wordt dan duidelijk of het op prijs gesteld wordt vaker bezoek te krijgen. Op het ogenblik geldt dat voor ongeveer 200 ouderen. Elk lid van het POW heeft haar vaste bezoekadressen. In het contact kunnen 'geloofszaken' aan de orde komen, maar het heeft ook een signaalfunctie. Is er eenzaamheid, zijn er financiële problemen, hoe gaat het met relaties? Ook organiseert de groep samenkomsten met de betreffende ouderen. Soms in samenwerking met de Katholieke Bond voor Ouderen. Naast de maandelijkse eucharistie met de pastoor zijn er speciale bijeenkomsten met Kerstmis en met Sinterklaas, en door het jaar heen vele gezellige ontspanningsmiddagen. Regelmatig wordt 'het contactblad voor ouderen' gemaakt. Daarin staan alle activiteiten op een rij. De leden van de groep bezorgen dit blad bij hun vaste bezoekadressen.

De POW staat onder de bezielende leiding van mevrouw Jeanet van der Helm die dit al 21 jaar doet.

9. Stichting Sport en Spel, Maasland

Sport en Spel is oorspronkelijk een initiatief van pastoor G. Gerelings (1977) die met Maaslandse jeugd een feestdag organiseerde met als neven-doel geld inzamelen voor broeder Peter v.d. Drift, een dorpszoon die in Brazilië werkte. Nu is het

uitgegroeid tot een driedaags festijn voor alle leeftijdsgroepen: van ouderen die klaverjassen tot kinderen die zakkenlopen. Het hele dorp is in touw. Tweehonderd vrijwilligers zorgen dat alles goed verloopt. Het geld dat overblijft als de kos-

ten betaald zijn wordt verdeeld over een aantal goede doelen in Derde Wereldlanden. Al met al is er sinds het begin van dit initiatief € 800.000 naar diverse projecten gegaan. Langzamerhand zijn ook de andere kerken in Maasland mee gaan doen. Sinds twee jaar is er ook een samenwerking met de stichting Wilde Ganzen. Deze beoordeelt de doelen en doet er nog eens een bedrag bij. Sport en Spel wordt georganiseerd door een uit acht personen bestaand comité. Naast de hulp van de vele vrijwilligers zijn er ook vele ondernemers in het dorp die helpen om het festijn elk jaar weer te doen slagen.

10. Effeta, Poeldijk

In Poeldijk wordt jaarlijks een groep opgestart voor mensen die een groot verlies geleden hebben door het overlijden van een dierbare. De deelnemers worden persoonlijk uitgenodigd. De grootte van de groep wordt beperkt tot ca. tien personen. Onder het motto 'effeta' ('ga open') krijgen ze de gelegenheid hun verhaal te vertellen, elkaar te helpen het verlies te leren dragen, en het rouwproces goed door te maken. Met behulp van de leiding (de pastor en twee vrijwilligers) wordt een aantal fundamentele thema's doorgenomen. De ervaring wijst uit dat door dit lotgenotencontact mensen de draad van het leven weer gaan

oppakken. Ook gebeurt het dat ze hierdoor gestimuleerd worden vrijwilligerswerk te gaan doen in de parochie. Effeta is een initiatief van de parochiële werkgroep diaconie en de kortgeleden vertrokken pastoor Michel Hagen.

11. Interkerkelijke Werkgroep, 's Gravenzande

's Gravenzande is een stadje met veel verschillende geloofsrichtingen. Voor ouderen zijn er diensengevolge drie verschillende dienstencentra. Dertig jaar geleden hebben de kerken het

initiatief genomen gezamenlijk een programma van ontspanning voor de ouderen op te zetten, of ze nu wél of niet bij een kerk behoren. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van de Interkerkelijke Werkgroep

waarin vijf kerken vertegenwoordigd zijn. Deze uit tien personen bestaande groep maakt voor elk winterseizoen een uitvoerig programma, variërend van pannenkoeken bakken tot busreisjes. Elke maand staat er weer iets anders op het programma. Met kerstmis is er interkerkelijke liturgie en na afloop krijgen alle aanwezigen 'zelfgemaakte advocaat en een zelfgemaakt presentje met een kerstgroet'. De activiteiten beginnen in september en eindigen in maart met een feestelijke afsluiting. De stichting Welzijn Westland is haar medewerking hieraan gaan verlenen.

12. M25, Delft

De naam M25 verwijst naar het evangelie van Matteüs hoofdstuk 25 waarin verteld wordt hoe

mensen God ontmoeten door zich in te zetten voor zieken en noodlijdenden. M25 is een initiatief om ook jongeren op dit spoor te zetten. Het is bedoeld als follow-up van het Vormsel. Daarom zijn de leden jongens en meisjes in de leeftijd van 14-16 jaar. M25 geeft hen de gelegenheid hun geloof in daden om te zetten. Onder begeleiding krijgen ze contact met verstandelijk gehandicapten, met zieken, maar ook met mensen aan de zelfkant van de maatschappij zoals daklozen en drugsverslaafden. Bij activiteiten die voor deze categorieën worden georganiseerd, assisteren ze. Dit heeft een tweevoudig effect: de bedoelde zieken en verslaafden ervaren de belangstelling van jeugdigen voor hen als weldadig. Ze horen er blijkbaar nog bij. Omgekeerd leren de jongeren er veel van. Ook draagt het bij tot preventie. Ze zien bijvoorbeeld hoe je in de problemen geraakt door drugsgebruik.

M25 is een initiatief van het stadsdiaconaat Delft. Onder leiding van diaken Hans van Bommel is een werkgroep geformeerd die dit project gaande houdt.

13. Stichting Katholieke Aktie, 's Gravenzande

In 's Gravenzande is in de r.k. parochie al sedert 1959 sprake van een bijzondere gewoonte. Een groep van ongeveer 25 personen legt aan jarige parochianen een felicitatiebezoek af. Bij die gelegenheid ontvangt de bezoeker van de jarige een bijdrage om andere parochianen weer een plezier te kunnen doen. Op die wijze wordt geld verzameld om bijvoorbeeld mensen een herinnering

te bezorgen bij het doopsel van hun kind, of bij een huwelijk, een echtpaar met een huwelijksjubileum krijgt een felicitatieboekje, een zieke die weer thuis komt uit het ziekenhuis krijgt een bloemetje. Aldus ontstaat er samenhang en betrokkenheid in de parochiegemeenschap. Enkele jaren geleden is dit initiatief gegoten in de vorm van een stichting, de stichting Katholieke Aktie, ten bate van de gehele parochie.

14. Kunstnijverheid uit Bethlehem, Delfland

De Vastenactie 2003 in ons dekenaat werd gewijd aan het project "Vrede in Bethlehem". Inzet van het project was het inter-religieuze samenleven tussen moslims en christenen daar, maar ook in Nederland te stimuleren en de vicieuze cirkel van geweld in Israël en de Palestijnse gebie-

den te doorbreken. Werken aan een duurzame vrede, solidariteit tonen door concrete initiatieven te steunen. Door de muur die Israël aan het bouwen is en de isolatie stijgt ook de armoede in de Palestijnse gebieden. In Bethlehem komen geen toeristen meer. Tijdens de Vastenactie werd contact gelegd met de onderwijsorganisatie Arab Educational Institute in Bethlehem. Dit AEI speelt een belangrijke rol in het vredesproces. Na de Vastenactie zagen Hans Bruggeman uit Maasland en Han Raeijmaekers uit Vlaardingen kans om dit

vredesproces te blijven steunen. Zij verkopen hier in Nederland producten van de kunstnijverheid uit Bethlehem. Zij staan met hun verkoopstand bij kerken en instanties, op markten en evenementen. En zij vertellen er ook bij hoe het de jongeren in Bethlehem vergaat. Met de inkomsten uit deze verkoop krijgen de makers een inkomen, wordt het AEI ondersteund en schept het AEI werkgelegenheid voor jongeren. Een concrete actie van Han en Hans met veel effect voor Bethlehem, waar Jezus geboren werd, maar de vrede zo ver weg lijkt.

15. Ziekenbezoekgroep, Monster

Twintig jaar geleden is op initiatief van wijlen pastoor Tol in Monster een ziekenbezoekgroep gestart. Deze was er in de eerste plaats voor parochianen die ziek of bedlegerig waren. Later is dat uitgebreid met felicitatiebezoeken aan ouderen, en is er ook samenwerking met de Zonnebloem ontstaan om nog meer activiteiten te organiseren. Zo organiseert men kerkelijke vieringen, zorgt men ervoor dat scouting (de Kabouters) Palmpasens maakt voor

de zieken, en dat in carnavalsstijd de carnavalsvereniging hen niet vergeet. Met Kerstmis krijgen alle zieken en gehandicapten een kerststukje. Deze groep, bestaande uit 20 leden, verzet onopvallend geheel zelfstandig veel werk. Ze houdt een groot netwerk in stand wat maakt dat mensen die het door ziekte en gebrek moeilijk hebben, niet uit de boot vallen. De leiding is in handen van mevrouw Henny Scholtes.

16. Werkgroep MOV, Monster

Sinds 1968 is te Monster een MOV-groep bijzonder actief. Oorspronkelijk ondersteunde ze de plaatselijke missionarissen, en later de ontwikkelingswerkers die hun plaatsen innamen. Ze houdt contact met deze werkers en zorgt dat de Monsterse gemeenschap op de hoogte wordt gehouden van hun werk. Ze organiseert en ondersteunt de landelijke acties zoals de Vastenactie, Solidaridad, Memisa, Miva en de Pinkstercollecte voor de Nederlandse missionarissen. Twee maal per jaar wordt op grote schaal kleding ingezameld om met de verkoop daarvan geld bijeen te brengen. Ze verzorgt in samenwerking met liturgische werkgroepen ook diverse vieringen in de kerk. Met dit alles kweekt men solidariteit bij de parochianen met de Derde Wereld. De groep bestaat uit vier leden.. Deze vervullen hun taak in grote trouw al jaren lang, sommigen al meer dan twintig jaar.

17. Maaltijdvieringen voor verslaafden en daklozen, Delft

In Delft verzorgt deze groep een keer per maand een viering met dak- en thuislozen en verslaafden die in de stad rondlopen. Deze viering wordt gecombineerd met een maaltijd. De groep doet dit nu ruim een jaar. Het initiatief daartoe is genomen door diaken Hans van Bommel. De groep vrijwilligers benadert bedrijven en belt met instanties om een bijdrage te leveren aan de maaltijden. Soms koken ze zelf, wat best een hele klus is, want er komen zo'n 50 à 60 daklozen op af. Een enkele keer zorgt een cateringbedrijf voor het eten. Het gaat om het samenzijn, in de viering en bij het eten. De werkgroep maakt vanaf 14.00 uur de zaal klaar bij de Maria van Jesse kerk. Ze zorgt voor de koffie als de mensen binnendruppelen. Er zijn gesprekjes. Als iedereen een beetje warm is vertrekt men naar de naastgelegen kapel. Daar vindt de dienst plaats van zang en gebed. De mensen kunnen hun hoop, hun verdriet, hun dankbaarheid uiten. Er worden kaarsjes opgestoken. Vervolgens wordt iedereen uitgenodigd voor de maaltijd. En om 19.00 gaat ieder weer zijns weegs.

18. Kerkengroep Estelí, Delft

Estelí is een stad in Nicaragua. Delft heeft er een stedenband mee. Nicaragua (Midden-Amerika) is een land in ontwikkeling. De bevolking heeft er veel te lijden gehad van twist, oorlog en economische uitbuiting. Al snel toen er een band ontstond tussen Delft en Estelí hebben kerkleden gezocht naar mogelijkheden om ook kerkelijke kanalen te benutten bij de aandacht en de hulp voor dit gebied. Er ontstond een interkerkelijke werkgroep (sedert 1986) ondersteund door het dekenaat. Aan katholieke zijde zijn met name leden van de Nicolaas en Gezellenparochie hierin actief. Veelvuldig organiseren ze presentaties over Estelí, vertellen over de mensen en projecten aldaar, organiseren maaltijden en koffieochtenden waarbij geld wordt ingezameld voor kleinschalige projecten zoals financiering van schoolboeken, bouw van kleuterscholen, opvang gehandicapte kinderen, moestuin voor een bejaardentehuis. Op die wijze is er een intensieve band ontstaan tussen kerkmensen hier en daar. Wederzijds zijn bezoeken afgelegd. Jan van de Heijden is de boeiende verhalenverteller, die telkens weer bruggen slaat tussen hier en daar en tussen politiek en geloof. Ieder jaar maakt de werkgroep een plan voor het

komend seizoen. Opvallend de laatste jaren is dat men met name oudere mensen in Delft bijeenbrengt voor informatiebijeenkomsten (vaak met maaltijd) over Estelí. Op die wijze werkt men ook aan het onderling contact van de ouderen hier. Maandelijks komen er zo'n 30 tot 35 personen naar deze bijeenkomsten.

19. Jan Oudshoorn, Nootdorp

Jan Oudshoorn is de koster van de kerk in Nootdorp. Maar Jan is nog veel meer dan een koster. Niet alleen kan iedereen die in de pastorie of kerk rondloopt altijd en voor alles op hem een beroep doen - Jan staat daarin altijd klaar. Maar vooral ook doet hij allerlei werk op het diaconale vlak. Hij bezoekt mensen die een verlies geleden hebben en helpt hen bij hun rouwverwerking. Hij werkt als vrijwilliger in de ouderenzorg. Ook regionaal zet hij zich in. In Delft bijvoorbeeld bij een maaltijdenproject. Hij begeleidt jeugdkampen. Regelmatig gaat hij mee met de bedevaarten naar Lourdes als begeleider en sjouwer. Hij doet veel waar anderen niets van weten. Voor velen is hij daarom in die zin ook een vertrouwensfiguur.

20. Diaconie/MOV Kwintsheul

De MOV-groep van Kwintsheul organiseert jaarlijks in samenwerking met de andere parochies van Waterheul activiteiten aan de hand van de Missionaire Agenda (Memisa, Mensen in Nood, Miva, Wereldmissiemaand etc.). In oecumenisch verband is er ook aandacht voor de Vredesweek en de Migrantenweek en zoekt men naar een vorm voor gespreksavonden met de plaatselijke moslimgemeenschap. In het kader van oogstdankdag ondersteunt men met de producten van het land, naast de eigen dorpsgenoten, ook mensen in Den Haag, Delft en Rotterdam zoals dak- en thuislozen, migranten en verslaafden. Op die wijze wil de groep werken aan de

bewustwording dat 'wij allen zusters en broeders zijn en derhalve verantwoordelijk voor elkaar'. Ze wil 'samen bouwen aan een wereld zoals Christus het gewild heeft'.

21. Kerken en Tuinbouw, Delflanden

De werkgroep 'Kerken en tuinbouw' in het Westland wil een schakel zijn tussen mensen werkzaam in de tuinbouw en de kerken. Ze wil kritisch staan tegenover de vraag hoe een christen omgaat met de natuur, arbeid en het product. Ook wil ze de werkers in de tuinbouw laten zien dat ze er in moeilijke omstandigheden niet alleen voor staan. De christengemeenschap is er voor hen.

De werkgroep is opgericht ten tijde van het Conciliaire proces (1989) bij het verschijnen van een rapport van de raad van kerken over de landbouw. De groep heeft dat rapport omgewerkt naar de wereld van de tuinbouw. Thema's als omgaan met de natuur, bestrijdingsmiddelen, (illegale) arbeid stonden op de agenda. Sedert 1993 zette men zich in voor mensen die met hun bedrijf in de problemen kwamen. Ze organiseert van tijd tot tijd thema-bijeenkomsten: over het kleine gezinsbedrijf, over voedselproductie. Onlangs organiseerde de groep een werklunch voor de pastores van het dekenaat in de warmte van de kassen, zodat zij de wereld van de tuinder beter leerden kennen.

22. Werkgroep Ziekenhuisbezoek, Pijnacker

In de parochie van Pijnacker werkt een groep die bezoeken brengt aan mensen in het ziekenhuis en aan mensen die thuis aan bed gekluisterd zijn. In hun aanwezigheid en zorg willen ze tot uitdrukking brengen dat de parochie ze niet vergeet. Elke week gaan twee personen van de groep naar het ziekenhuis. Bezocht worden degenen van wie bekend is dat ze daar zijn, maar als vanzelf ontmoeten ze daar ook anderen voor wie eveneens interesse wordt getoond. Als de zieken weer thuis zijn blijven de werkgroepleden alert. Ze houden in de gaten of alles goed gaat, of er andere hulpinstanties nodig zijn, of er een pastor gewenst is.

De werkgroep past zich aan aan de veranderende omstandigheden. Patiënten verblijven tegenwoordig maar heel kort in het ziekenhuis, ook als ze een zeer ernstige ziekte hebben. Des te belangrijker is het aandacht voor ze hebben als ze weer thuis zijn, voor alle vragen die ze zelf hebben, maar ook huisgenoten en de omgeving. Voor de laatste groep, de mantelzorgers, wordt door de werkgroep bijzonder aandacht gevraagd met Kerstmis. In een terugblik op het jaar wordt de bewondering voor hen uitgesproken, en hun inzet wordt symbolisch beloond met een kaars als een licht in de duisternis.

De werkgroep ziekenbezoek telt vijf à zes leden. Ze bereikt met haar aandacht elk jaar grote groepen zieken.

23. Noodopvang Vluchtelingen Delft

In Nederland zijn veel asielzoekers die geen recht hebben op opvang van de overheid. Ze wachten op de uitspraak over hun asielaanvraag, of ze bereiden een herhaald verzoek voor, of ze zijn bezig hun terugkeer voor te bereiden. Maar ze vallen overal buiten. Voor deze mensen biedt de Stichting Noodopvang Vluchtelingen Delft een sobere opvang. Anders zijn ze op de straat aangewezen. Vaak gaat het om getraumatiseerde mensen of zieken. De Stichting biedt een minimum aan leefgeld, leerplichtige kinderen worden naar een school bemiddeld, en er wordt geholpen met een medische basisvoorziening. Ook biedt de Stichting beperkte activiteiten als taalles en eventueel vrijwilligerswerk. Omdat werken verboden is en de mensen daarom de hele dag thuis zitten wat spanningen en problemen oplevert, wil de Stichting Noodopvang een moestuin gaan aanleggen en mogelijkheden tot musiceren realiseren. Voor dit alles is geld nodig. Men hoopt dat de kerken hun bijdragen daarvoor continueren, anders loopt het werk vast.

Het bestuur van de Stichting bestaat uit vijf vrijwilligers. Verder verzorgen elf vrijwilligers de sociale begeleiding, het onderhoud van de huisvesting en activiteiten. Men heeft juridische adviseurs en er is voor 13 uur per week een coördinator aangesteld.

24. MOV-Estlandgroep, s'Gravenzande

Vijftig jaar geleden vluchtte mevrouw A. Friesen-Kuia uit Estland. Ze kwam te wonen in 's Gravenzande. Toen haar vaderland weer vrij was van de Russische overheersing startte zij een actie voor de inzameling van kleding. Aan de toenmalige pastoor Wim Bakker vroeg ze hoe ze de spullen zou moeten verzenden. Deze schakelde de MOV-groep in. De actie werd een groot succes. Twee volle zee-containers wist men naar Sõmeru/Estland te versturen. Sindsdien is een comité van drie personen in 's Gravenzande permanent in de weer om deze gemeente te ondersteunen. De plaats was voorheen een grote communistische kolchoze, met een gebied zo groot als het Westland. Hier en daar groepjes grote grijze flats om in te wonen. De omstandigheden waren er erbarmelijk. Mede door de steun vanuit 's Gravenzande begint het levenspeil nu te verbeteren. Jaarlijks bespreekt een delegatie uit 's Gravenzande (op eigen kosten naar Estland gereisd) met autoriteiten ter plekke over vordering van projecten en over nieuwe plannen. Die worden bekostigd door de fondsenwerving waar het comité zich voor inzet. Veel mensen in 's Gravenzande steken de handen uit de mouwen om acties voor Sõmeru tot een succes te maken. De steun gaat met name naar tehuisen voor kinderen (thuisloze

kinderen en verstandelijk gehandicapte kinderen), naar een bejaardentehuis, en naar scholen. Deze instituten hebben veel van hun huidige inventaris aan 's Gravenzande te danken, en om de kinderen in de uitgestrekte gemeente naar school te kunnen vervoeren heeft men een schoolbus voor ze op de kop getikt (gekocht bij de RET in Rotterdam!). Het project loopt nu twaalf jaar. Het enthousiasme is onverminderd groot.

Het Maatschappelijk Activeringswerk

Het kunstwerk dat deel uitmaakt van de diaconieprijs Dekenaat Delfland, is ter beschikking gesteld door het KCW te Rotterdam. Deze afkorting staat voor 'Katholiek Centrum Welzijnsbehartiging'. In Den Haag is een soortgelijke instelling werkzaam, het KASO (Katholieke Stichting Samenlevingsopbouw). Deze organisaties zijn beide gevestigd in de grote steden, maar ze zijn beschikbaar voor heel Zuid-Holland. Daartoe vormen ze een samenwerkingsverband onder de titel 'RK Maatschappelijk Activeringswerk' (MA). Dat werk ondersteunt vrijwilligers en hun organisaties in hun inzet voor een goede en rechtvaardige samenleving. Via signalering, bewustmaking en het initiëren van projecten vraagt het aandacht voor problemen in de samenleving en brengt zij relaties tot stand tussen (groepen) vrijwilligers en mensen voor wie zij zich willen inzetten. Het MA-werk biedt professionele ondersteuning in de vorm van adviezen, informatie, begeleiding en training. Het is bij uitstek actief op het snijvlak van samenleving en kerk, en daarom een geschikte samenwerkingspartner voor de diaconie.

Vrijwilligers uit de hele provincie kunnen een beroep doen op deze vorm van ondersteuning en expertise. Men kan hierbij denken aan het werven van vrijwilligers of financiën, het opstellen van een projectplan of het opzetten van een organisatie. Het MA-werk is werkzaam in projecten die armoede en sociaal isolement bestrijden. Ook op het multi-cultureel en -religieus gebied ontwikkelt en ondersteunt het activiteiten. Hierbij worden verschillende werkwijzen gehanteerd, zoals netwerkvorming, directe hulpverlening en support-projecten. Wie een beroep wil doen op het MA-werk kan kosteloos een afspraak maken voor een oriënterend gesprek.

Adressen MA:

Katholieke Stichting Samenlevingsopbouw KASO,
Laan Copes van Cattenburch 72, 2585 GD Den Haag,
tel. 070 3585025, e-mail: kaso@planet.nl

Katholiek Centrum voor Welzijnsbehartiging, KCW,
Hang 14, 3011 GG Rotterdam,
tel. 010 4116085, e-mail: kcw@concepts-ict.nl

Aanbevolen

Publicaties / brochures

Noodzaak. Over het vinden van mensen in nood.
Bisdom Rotterdam en KCW, Rotterdam

Omgekeerd Huisbezoek. Handleiding.
Bisdom Rotterdam en KASO Den Haag

Gastvrijheid als kenmerk van diaconaal handelen.
Bisdom Rotterdam

Helpen onder protest.

Een handreiking voor kerkelijke, materiële hulpverlening.

Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA en Kerkinactie

Maat en Overmaat. Beleidsaanbevelingen vanuit cliëntenperspectief.

Eerste tussentijdse evaluatie van de Wet werk en bijstand.

Sjakuus, FNV, CNV, Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid.

Regels die mensen blokkeren. Armoedemechanismen, overlevingsgedrag en het falen van regels.
Sjakuus

Gids betaalbare vakanties 2005.

Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA

Adressen

Diaconie Dekenaat Delfland,

Kappeyne v.d. Coppellostraat 8a, 2613 XP Delft,
tel. 015 2130873,
e-mail: busch@dekenaatdelfland.nl ,
website: www.dekenaatdelfland.nl

Pastorale dienstverlening van het bisdom Rotterdam,

Koningin Emmaplein 3, 3016 AA Rotterdam,
tel. 010 2815171,
e-mail: m.meeussen@bisdomrotterdam.nl

Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA,

Noordermarkt 26, 1015 MZ Amsterdam,
tel. 020 3304355, e-mail: info@armekant-eva.nl
website: www.armekant-eva.nl

Werkgroep Arme Kant van Zuid Holland,

Parkstraat 32, 2514 JK Den Haag,
tel. 070 3181673, e-mail: armekant@planet.nl ,
website: www.dmazh.nl

Stichting Sjakuus,

Plompstorengracht 19, 3512 CB Utrecht,
tel. 030 2314819, e-mail: info@sjakuus.nl,
website: www.sjakuus.nl

Hebt uw naaste lief!

Om te beseffen wat naastenliefde kan betekenen, schreef Abel Herzberg (1893-1989, advocaat en schrijver) zijn ervaringen en inzichten op. Naastenliefde is namelijk niet normaal en vanzelfsprekend. Het verhaal 'Onder de linde'* speelt in het concentratiekamp Bergen-Belsen. Alle gevangenen

hebben het moeilijk. Er zijn vrouwen, mannen, kinderen, verschillende nationaliteiten, culturen en religies. Het is normaal om op te komen voor je eigen familieleden en voor de groep waartoe men behoort. In groepen speelt de wederkerige afhankelijkheid en iets van herkenning. Het is een menselijke behoefte om in een zekere solidariteit te leven en ergens bij te horen. Wanneer de religie, de geschiedenis, de herkomst van de ander lijkt op die van mij, is er herkenning, erkenning, iets gemeenschappelijks.

Maar wat gebeurt er als er geen gemeenschappelijke achtergrond bestaat en de ander vreemd is? Houdt dan het inlevingsvermogen en de solidariteit op? Kennelijk wel. Herzberg ziet dat solidariteit met de eigen groep samen gaat met de uitsluiting van anderen. Wie zich in een groep heeft genesteld, kan onmogelijk ontsnappen aan de groepsmechanismen: zich afzetten tegen de anderen, de agressie van de anderen ondergaan, de anderen kwetsen, de meest zinloze vooroordelen zijn het meest begeerde gespreksthema.

Het individuele egoïsme gaat over in het groeps-egoïsme: de man die weet dat zijn vrouw zichzelf tekort doet, de vrouw die van haar eigen deel uitspaart voor haar man, echtparen die zich het uiterste ontzeggen voor de kinderen, kinderen die van zorg vervuld zijn voor hun ouders. Mensen doen zelfzuchtig niet uit eigenbelang, maar voor leden van de eigen groep.

Het gebeurt met de beste bedoelingen, brood stelen van de ander is geen stelen maar zorg voor je dierbaren.

De onderlinge afhankelijkheid en het wij-gevoel maken dat groepen tegenover elkaar komen te staan. Volgens Herzberg werkt dit ook zo buiten het concentratiekamp.

Samenleven lijkt een onmogelijke opgave te zijn zolang de anderen vreemd blijven en de eigen

groep en jezelf beschermd moet worden.

In het concentratiekamp kon zelfs het gemeenschappelijke lot van deportatie, gevangenschap, haat tegen de Duitsers geen solidariteit tussen de verschillende groepen tot stand brengen. Ook de identificatie met het lijden van een ander – een belangrijke bron van solidariteit – doorbrak niet de eigen groepsgrenzen.

Waar iedereen bij dreiging of gevaar terugvalt op de eigen groep sluiten de fronten en komt in het 'samen leven' een ontbindingsproces op gang. De hechtheid en solidariteit binnen de eigen groep wordt verstikkend, de anderen worden onbereikbaar; de groep komt in een isolement, wordt fragment, wordt eenzaam. Iedereen kan een dief worden, geweld gebruiken, ook degene die dit nooit van zichzelf heeft gedacht.

In deze hopeloze situatie en de vijandelijkheid van allen tegen allen sloten de gevangenen met elkaar een sociaal contract, een vorm van rechtspraak, dwars door al de verschillen en het vreemde heen. Het werkte. Mensen uit elke groep werden rechters, aanklagers en advocaten. Het recht schiep ruimte, waar weer verbindingen gemaakt konden worden tussen de tot fragment geworden individuen en groepen. De kampgevangenen kregen hun menselijke waardigheid terug en de herinnering en het verlangen naar een beter leven. Het bleef een experiment, zo zegt Herzberg, want de meeste van hen overleefden het concentratiekamp niet.

Wat Herzberg aan de hand van dit verhaal 'Onder de linde' duidelijk wil maken is het volgende. Het gaat om het gebod van de naastenliefde. Het is ook wel eens het meest wrede gebod genoemd. Het is moeilijk na te leven. Naastenliefde heeft namelijk niets van doen met liefde voor familie of eigen groep of sociaal netwerk. Neen, de naasten in dit gebod zijn juist degenen die ons vreemd zijn, in wie wij onszelf niet herkennen, waar we niets mee hebben en waar we niets kunnen bedenken wat we ervan moeten verwachten. En dat is veel gevraagd.

Het kan wel. Het heeft met de geleefde werkelijkheid te maken, met het doen en laten in het alledaags leven. Waar je woont, waar je werkt, waar je leeft en hoe je dat doet, wat normaal en vanzelfsprekend lijkt. Grenzen overgaan. Jezelf confronteren met de verschillen, met onbegrijpelijkheden, met het onverwachte, met het vreemde. Met de ander, de Ander.

Irmgard Busch

*) Het verhaal: 'Onder de linde' staat in *Amor Fati*, 1946, geschreven door Abel Herzberg.

Katholieke Actie, 's Gravenzande

Info: J. Verhagen, jbgmverhagen@kabelfoon.nl

**Kunstnijverheid
Bethlehem,
Delfland**

Info: H. Bruggeman, hbrklee@kabelfoon.nl

Ziekenbezoekgroep, Monster

Info: Mevr. H. Scholtes, 0174-242503

Werkgroep MOV, Monster

Info: W. van Heijningen, 0174-246402

Maaltijd/Vieringen verslaafden en daklozen Delft

Info: Mevr. G. Verre, 015-2132514

Kerkenband Estéli, Delft

Info: J. van de Heijden, 015-2145364

Koster J. Oudshoorn, Nootdorp

Info: Mevr. P. van Keulen, jamvankeulen@wanadoo.nl

Diaconie/MOV, Kwintsheul

Info: A. Zuidgeest, zuidg088@adsl-planet.nl

Kerken en Tuinbouw, Kwintsheul

Info: A. Zuidgeest, zuidg088@adsl-planet.nl

Werkgroep Ziekenhuisbezoek, Pijnacker

Info: Pastor M. Hoogervorst, secretariaat@rk-pijnacker.nl

Noodopvang Vluchtelingen, Delft

Info: Mevr. G. Braaksma, g.m.braaksma@freeler.nl

MOV/Estland, 's Gravenzande

Info: Jan Beneken Kolmer, jewbenekenkolmer@hetnet.nl

Heer, wanneer hebben wij U hongerig
gezien en te eten gegeven.....
Wanneer hebben wij U als vreemdeling
gezien en opgenomen? Mt. 25

Uitgave Dekenaat Delflanden
Redactie: Irmgard Busch, Arie Oliehoek
Vormgeving: Johan Willems, Piet van Dijk